

FHM 4427/8 Egehoved, Alrø

© KORT & MATRIKELSTYRELSEN (G.115-96)

Moegård Museum

Rapport vedr. besigtigelse af UTM
Ø564900/N6189319, Marin st. 401284

Jesper Frederiksen og Claus Skriver

KONSERVERINGS- OG NATURVIDENSKABELIG AFDELING

Nr. 5 2004

FHM 4427/8, Egehoved, Alrø

Rapport vedr. besigtigelse af UTM Ø564900
N6189319, Marin st. 401284

Jesper Frederiksen og Claus Skriver

Baggrund for undersøgelsen

I forbindelse med en planlagt udvidelse af moleanlægget ved Egehoveds Stenmole på Alrø, beregnet til en færgeforbindelse mellem Alrø og Hjarnø, blev der den 28/6 2004 foretaget en marin rekognoscering af havbunden udfør den eksisterende mole.

Dykningen blev foretaget af erhvervsdykker og konserveringstekniker Jesper Frederiksen (Dykker 1, JF), erhvervsdykker og arkæolog Claus Skriver (Dykker 2, CS), assisteret af Ove Sørensen (OS).

Claus Skriver fungerede som dykkerleder.

Forhold under dykningen

Sigtbarheden var på 3 meter, med en svag til jævn vind. Strømforholdene var gode, og der blev arbejdet på en dybde på mellem 1,30 til 1,60 meter. Der var således gode iagttagelsesforhold.

Dykningens forløb

JF udlagde en afsøgningsline på 30 meters længde fra stenmolens ende mod syd-øst, med retning 330° nord, se fig. 1.

Derefter afsøgte CS området ved hjælp af cirkelafsøgning. For hver 4 meter blev der lavet et cirkelslag med en radius på 4 m. Forholdene for hvert cirkelslag var som følger:

1-4 m.	Sandbund dækkende over sort gytjelag. Enkelte tangplanter.
4-8 m.	Sand dækkende over sort gytjelag, ved 4 m mærket et enkelt lille afslag.
8-12 m.	Sand dækkende over gytje. Der var ingen begroning.
12-16 m.	Sand dækkende over gytje.
16-20 m.	Sand dækkende over gytje.
20-24 m.	Sand dækkende over gytje.
24-30 m.	Sand dækkende over gytje. Enkelte blæretang.

Udtagning af boreprøver

Efterfølgende blev der med et såkaldt "Russerbor" udført 6 boreprøver på henholdsvis 3 m, 6 m, 9 m, 12 m, 18 m og 24 m afstand fra molen. Prøverne viste et meget ensartet lagdelt sediment bestående af grå-gult sand og grå-sort sand med indhold af organisk materiale, se bilag 1. Der blev udtaget prøver til tørvægtsbestemmelse samt til makrofossilanalyse fra 3 af sedimentprøverne, prøve X 1 på 3 m samt prøverne X 2 og X 3 på 12 m.

Ud fra sedimentprøverne fremgår det, at sedimentet generelt er en kompakt sandmasse uden synlig strukturmæssig adskillelse mellem de lyse og mørkere lag. Sedimentet består af fine kvartskorn blandet med nedbrudt organisk aflejret materiale.

De tre udtagne prøver er tørvægtsbestemt af JF med følgende resultat:

X 1 er udtaget af borekernen i en dybde af 30 cm.

Vægten i våd tilstand var 9,97 g, i tør tilstand 7,18 g, difference 2,79 g.

Det organiske indhold før opvarmning blev målt til 5,96 g, efter opvarmning til 600 grader 5,93 g, difference 0,03 g.

X 2 er udtaget af et mørkt lag i borekernen i en dybde af 12 cm.

Vægten i våd tilstand var 9,39 g, i tør tilstand 6,95 g, difference 2,44 g.

Det organiske indhold før opvarmning blev målt til 6,61 g, efter opvarmning til 600 grader 6,56 g, difference 0,05 g.

X 3 er udtaget af et lyst lag i borekernen i en dybde af 22 cm.

Vægten i våd tilstand var 6,92 g, i tør tilstand 5,29 g, difference 1,63g.

Det organiske indhold før opvarmning blev målt til 4,87 g, efter opvarmning til 600 grader 4,85 g, difference 0,02 g.

Som det ses ud fra de angivne våd-tørvægtbestemmelser, er der kun et relativt lille vægttab. Sedimentets indhold af organisk materiale i de mørke lag må derfor betegnes som værende aflejret naturligt i form af alger og nedbrudt plantemateriale. En makrofossilanalyse udført af arkæolog Peter Mose Jensen ved Konserverings- og Naturvidenskabelig Afdeling, Moesgård Museum viste, at der i alle tre prøver, der bestod af sandet fyld, blev fundet skælfragmenter. I prøven X 2 blev der identificeret fragmenter af hjertemusling, i X 1 blev der desuden fundet enkelte fragmenter af uforkullet organisk materiale, heriblandt et stængelfragment og et sikkert samt et muligt fragment af en frøskal. En nærmere bestemmelse af plantefragmenterne var dog ikke mulig.

Konklusion

Dykningen ved Egehoved Stenmole viste, at der kun fandtes enkelte spor efter forhistorisk aktivitet eller forhistoriske bopladser ud for det planlagte område for etablering af en ny færgemole. Det enkelte lille afslag, fundet 4 m ud fra den eksisterende mole, er sandsynligvis et resultat af transport fra den nærliggende submarine Ertebølleboplads. Resultatet fra sedimentprøverne viste, at der i det undersøgte område ikke findes kompakte organiske lag med anaerobe forhold til bevaring af evt. træ og

knoglemateriale fra de nærliggende bopladser, og der er derfor ingen forhistoriske anlæg, som vil blive berørt af et kommende anlægsarbejde, og sagen er hermed afsluttet.

Opmærksomheden skal dog henledes på muligheden for, at ændrede strømforhold ved anlæggelsen af en ny mole vil kunne ændre de eksisterende strømforhold på en sådan måde, at der længere væk fra molen vil kunne forekomme eksponering af kulturhistoriske lag. Området omkring den nye mole bør derfor følges.

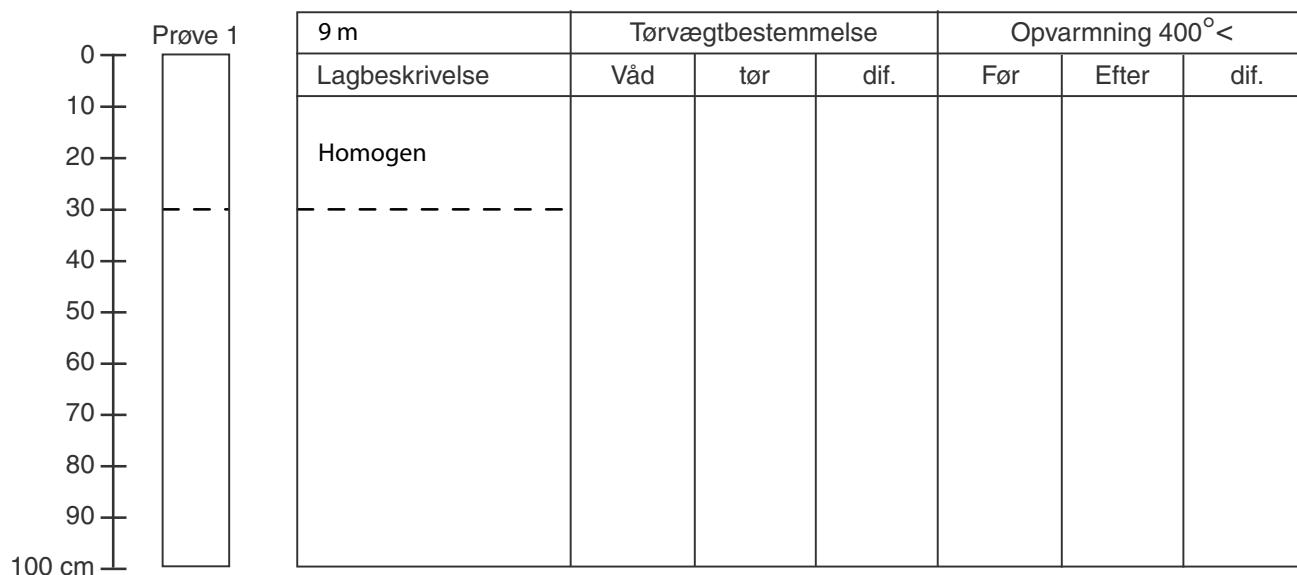
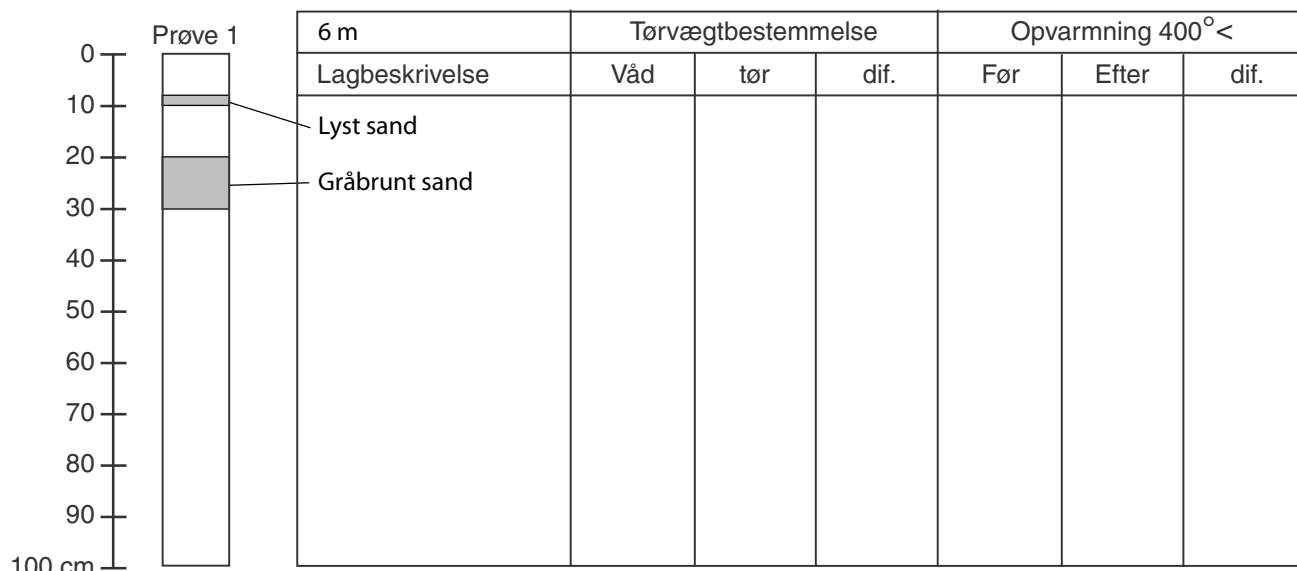
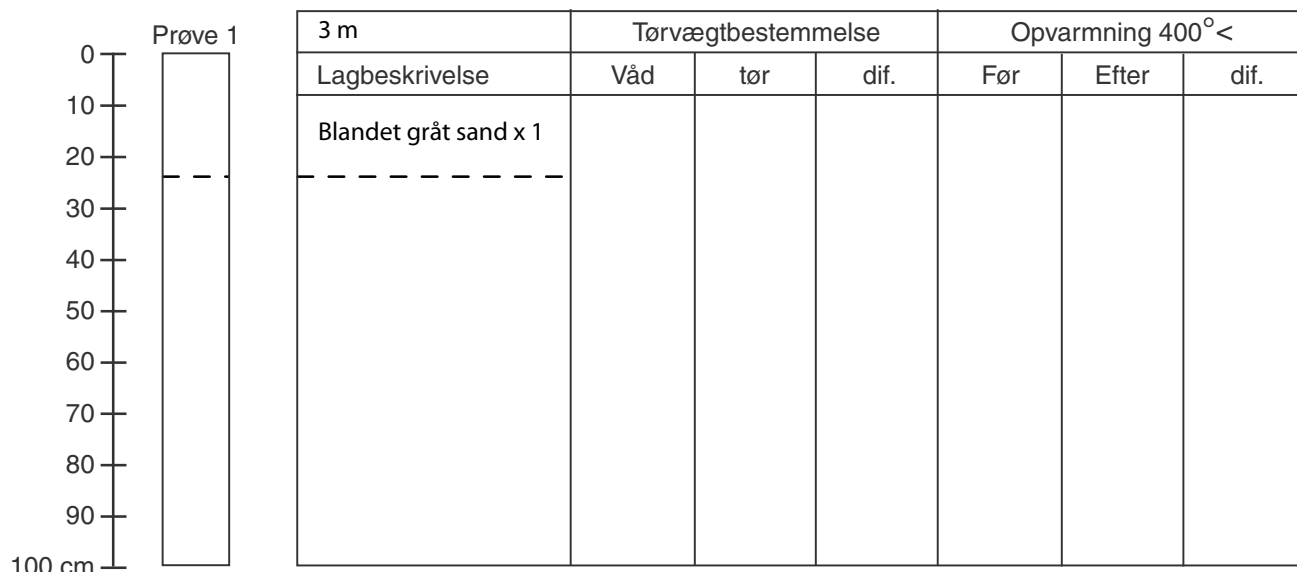
Moesgård Museum 11/08 2004

Jesper Frederiksen og Claus Skriver

Figur 1: Oversigtskort

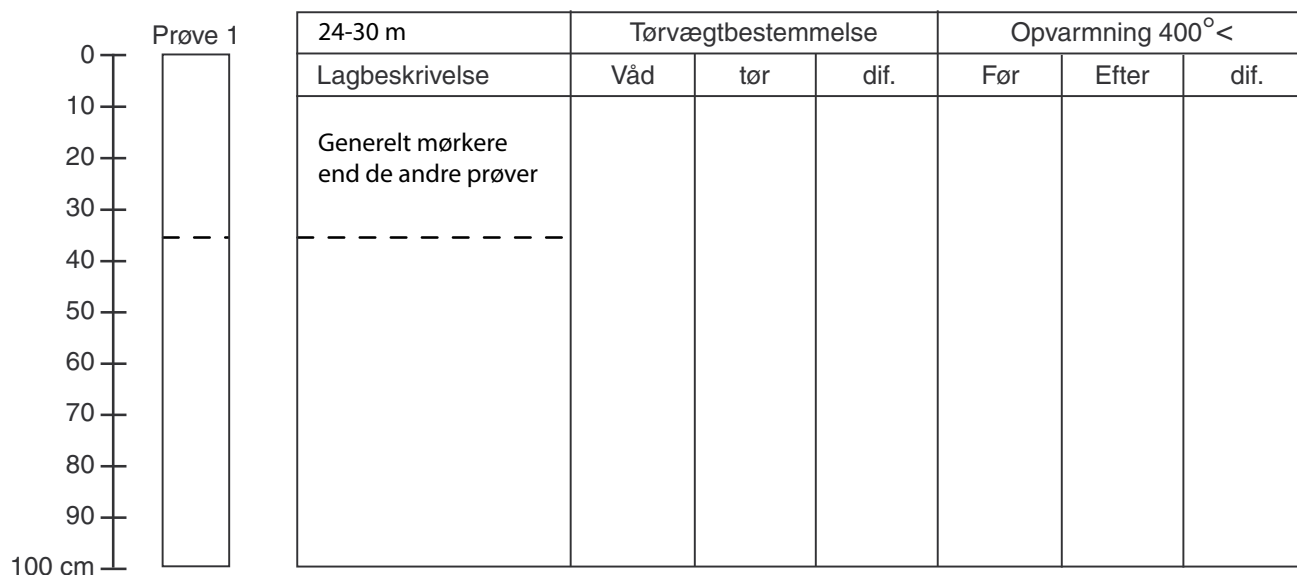

Bilag 1: Beskrivelse af sedimentprøve, FHM 4427/8

Dato: 28.6.04	Udført af: J. Frederiksen & C. Skriver
---------------	--

Bilag 1: Beskrivelse af sedimentprøve, FHM 4427/8 (fortsat)

Dato: 28.6.04	Udført af: J. Frederiksen & C. Skriver
---------------	--

Rapporterne fra Moesgårds Naturvidenskabelige Afdeling fremlægger resultater i forbindelse med specialundersøgelser af arkæologisk genstandsmateriale.

Hovedvægten er lagt på undersøgelser med en naturvidenskabelig tilgangsvinkel. Heriblandt kan nævnes arkæobotaniske undersøgelser, vedanatommiske undersøgelser, antropologiske undersøgelser af skeletter samt arkæozoologiske undersøgelser.

Der optræder også andre typer dokumentationsfremlæggelser, som f.eks. besigtigelse af marinarkæologiske lokaliteter og metodebeskrivelser af konserveringsteknisk karakter.

Alle rapporter kan downloades fra Moesgaard Museums hjemmeside. Eftertryk med kildeangivelse tilladt.